

KS. MIROSŁAW ŁANOSZKA, *Idea odnowienia kosmosu w eschatologicznej doktrynie tradycji synoptycznej i Janowej*, Wydawnictwo Biblos, Tarnów 2009, 177 s. (W Kręgu Słowa, 4)

Problematyka związana z czasami ostatecznymi zawsze była popularna, dlatego dobrze, że ukazało się porządne studium naukowe przedstawiające wypowiedzi Ewangelii na temat odnowienia kosmosu. Z czterech rozdziałów pracy pierwszy poświęcony jest przygotowaniu nauki Ewangelii o odnowie kosmosu w Starym Testamencie i literaturze judaistycznej, drugi omawia dane tradycji synoptycznej, trzeci – Janowej, w czwartym idea odnowienia kosmosu ukazana jest jako obraz nadchodzącej pełni królestwa Bożego.

W rozdziale pierwszym autor zwraca uwagę na wypowiedzi natchnionych autorów Starego Testamentu o przemijaniu doczesnego świata (Jr 4, 23–26; Iz 13, 10; 24, 18–20; 51, 6; Ps 102, 26–28 i So 1, 2–3. 15 oraz opisy dnia Jahwe) i jego transformacji – przemianie ukazanej w obrazach doskonałego świata w przyszłości (Iz 60, 19–21; 65, 17; 66, 22). Omawia także podobne obrazy w literaturze apokryficznej: Księdze Henocha etiopskiej, Księdze Jubileuszów, IV Księdze Ezdrasza, Apokalipsie Barucha syryjskiej, III Księdze Sybilli i w pismach qumrańskich mówiących o „odnowionej ziemi i odnowionym ludzie” (Reguła Zrzeszenia – 1QS; Hymny – 1QH; 4Q475).

Drugi rozdział jest poświęcony odnowieniu kosmosu w tradycji synoptycznej. W części pierwszej autor omawia motyw „przeminięcia nieba i ziemi”, w drugiej ideę odrodzenia eschatologicznego w Mt 19, 28. Zwraca uwagę na charakterystyczne dla myśli Starego Testamentu i judaizmu przeciwstawienie między przemijaniem świata i niezmiennością Prawa podjęte przez Jezusa (Łk 16, 17), pewność nadejścia eschatologicznej rzeczywistości (Mt 5, 18), a z kolei na właściwą Nowemu Testamentowi wieczną trwałość słów Jezusa, podczas gdy całe stworzenie przemija (Mt 13, 31; 24, 35; Łk 21, 33). Podczas ostatecznego odrodzenia uwiel-

biony Syn Człowieczy i Jego uczniowie będą sędzić dwanaście pokoleń Izraela (Mt 19, 28). Autor przedstawia kontekst i redakcję wymienionych wersetów oraz omawia ich znaczenie.

Tematyka rozdziału trzeciego to odnowienie kosmosu w tradycji Janowej. Omówiony jest obraz przemijającego świata w 1 J 2, 17 wobec trwałości i niezmienności wszystkiego, co należy do Boga, oraz przemieniony wszechświat w Ap 21, 1–5A, gdzie na tle „nieba nowego i ziemi nowej” widzimy „Miasto Święte – Jeruzalem Nowe”, „Przybytek Boga z ludźmi”.

Ostatni syntetyczny rozdział ukazuje ideę odnowionego kosmosu jako obraz nadchodzącej pełni królestwa Bożego. Przemijanie obecnej postaci wszechświata, „nieba i ziemi”, to zapowiedź odnowy, której najgłębszą treścią będzie wspólnota z Bogiem, zasiadanie z Nim (Mt 19, 28) i zamieszkanie Boga z ludźmi (Ap 21, 1a. 2–3. 5a). Odnowiony kosmos to symbol ostatecznej pełni zbawczej.

Autor bardzo solidnie analizuje badane teksty biblijne w oparciu o dobrą literaturę. Książka jest napisana dobrym, komunikatywnym językiem. Zauważyłem drobne niedociągnięcie wydawcy: na okładce jest 3 jako numer pozycji w serii, natomiast na stronie tytułowej 4 (podobnie wynika ze spisu dotychczasowych pozycji).

Praca stanowi wartościową pozycję w polskiej literaturze teologicznej. Pokazuje jasne strony czasów ostatecznych, które wielu ludzi napełniają przerażeniem. Może być cenną pomocą dla biblistów, teologów, homiletów i katechetów. Okazuje się, że uważna lektura Biblii i zrozumienie jej sensu prowadzi do głębokiej nadziei i wzywa do godnego życia, by dobrze przygotować się do uczestnictwa w wielkich Bożych dziełach.